निशम्य सर्व्वसैन्यानि समहृष्यन्त सर्व्वशः। शङ्खदुन्दुभिसंस्पृष्टः सिंहनादस्तरस्विनां।
पृथिवीञ्चान्तरीक्षञ्च सागरांश्चानुनादयन्।
इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्व्वणि सैन्यनिर्याणपर्व्वणि कुरुक्षेत्रप्रवेशे पञ्चाशदधिकशततमोऽध्यायः॥ १५० ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततो देशे समे स्निग्धे प्रभूतयवसेन्धने। निवेशयामास तदा सेनां राजा युधिष्ठिरः। ५१०
परिहृत्य श्मशानानि देवतायतनानि च। आश्रमांश्च महर्षीणां तीर्थान्यायतनानि च।
मधुरानूषरे देशे शुचौ पुण्ये महामतिः। निवेशं कारयामास कुन्तीपुत्रो युधिष्ठिरः।
ततश्च पुनरुत्थाय सुखं विश्रान्तवाहनः। प्रययौ पृथिवीपालैर्वृतः शतसहस्रशः।
विद्राव्य शतशो गुल्मान् धार्त्तराष्ट्रस्य सैनिकान्। पर्य्यक्रामत् समन्ताच्च पार्थेन सह केशवः।
शिविरं मापयामास धृष्टद्युम्नश्च पार्षतः। सात्यकिश्च रथोदारो युयुधानश्च वीर्य्यवान्। ५१७५
आसाद्य सरितं पुण्यां कुरुक्षेत्रे हिरण्वतीं। स्रुपतीर्थां शुचिजलां शर्करापङ्कवर्ज्जितां।
खानयामास परिखां केशवस्तत्र भारत। गुप्त्यर्थमपि चादृश्यं बलं तत्र न्यवेशयत्।
विधिर्य्यः शिविरस्यासीत् पाण्डवानां महात्मनां। तद्विधानि नरेन्द्राणां कारयामास केशवः।
प्रभूततरकाष्ठानि दुराधर्षतराणि च। भक्ष्यभोज्यान्नपानानि शतशोऽथ सहस्रशः।
शिविराणि महार्हाणि राज्ञां तत्र पृथक् पृथक्। विमानानीव राजेन्द्र निविष्टानि महीतले। ५१८०
तत्रासन् शिल्पिनः प्राज्ञाः शतशो दत्तवेतनाः। सर्व्वोपकरणैर्युक्ता वैद्याः शास्त्रविशारदाः।
ज्याधनुर्व्वर्म्मशस्त्राणां तथैव मधुसर्पिषोः। समर्ज्जरसपांशूनां राशयः पर्व्वतोपमाः।
बह्वदकं सुयवसं तुषाङ्गारसमन्वितं। शिविरे शिविरे राजा सञ्चकार युधिष्ठिरः।
महायन्त्राणि नाराचास्तोमराणि परश्वधाः। धनूंषि कवचादीनि यष्टयस्त्रणसंयुताः।
गजाः कण्टकसन्नाहा लोहवर्म्मोत्तरच्छदाः। दृश्यन्ते तत्र गिर्य्याभाः सहस्रशतयोधिनः। ५१८५
निर्व्विष्टान् पाण्डवांस्तत्र ज्ञात्वा मित्राणि भारत। अभिसस्रुर्य्यथादेशं सबलाः सहवाहनाः।
चरितब्रह्मचर्य्यास्ते सोमपा भूरिदक्षिणाः। जयाय पाण्डुपुत्राणां समाजग्मुर्म्महीक्षितः।
इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्व्वणि सैन्यनिर्याणपर्व्वणि शिविरादिनिर्म्माणे एकपञ्चाशदधिकशततमोऽध्यायः॥ १५१ ॥
॥ जनमेजय उवाच ॥ युधिष्ठिरं सहानीकमुपायान्तं युयुत्सया। सन्निविष्टं कुरुक्षेत्रे वासुदेवेन पालितं।
विराटद्रुपदाभ्याञ्च सपुत्राभ्यां समन्वितं। कैकेयैर्वृष्णिभिश्चैव पार्थिवैः शतशो वृतं।
सहेन्द्रमिव चादित्यैरभिगुप्तं महारथैः। श्रुत्वा दुर्य्योधनो राजा किं कार्य्यं प्रत्यपद्यत। ५१९०
एतदिच्छाम्यहं श्रोतुं विस्तरेण महामते। सम्भ्रमे तुमुले तस्मिन् यदासीत् कुरुजाङ्गले।
व्यययेयुरिमे देवान् सेन्द्रानपि समागमे। पाण्डवा वासुदेवश्च विराटद्रुपदौ तथा।
धृष्टद्युम्नश्च पाञ्चाल्यः शिखण्डी च महारथः। युधामन्युश्च विक्रान्तो देवैरपि दुरासदः।
एतदिच्छाम्यहं श्रोतुं विस्तरेण तपोधन। कुरूणां पाण्डवानाञ्च यद्यदासीद्विचेष्टितं।
॥ वैशम्पायन उवाच॥ प्रतियाते तु दाशार्हे राजा दुर्य्योधनस्तदा। कर्णं दुःशासनञ्चैव शकुनिञ्चाब्रवीदिदं। ५१९५